

економічними, частково - з юридичними вимогами. Особливо капітал, що групується, майже виключно, за законодавчими приписами. І, коли під пасивами розуміють борги підприємства, то і назва правої сторони, або сторони капіталу, - «Пасив», і назва 1 розділу пасиву – «власний капітал» – некоректні, оскільки «власний капітал» означав би вимогу засновників на власне ж майно. Недарма в балансах західних країн ця назва не застосовується і розділ називається акціонерний капітал, або акціонерна власність тощо.

В своїй позиції в погляді на некоректність назви «власний капітал» хотілось би нагадати і позицію видатного вченого Бахчисарайцева Г.А., який вважав, що будь-яке господарство є поняттям абстрактним і тому свого власного майна не має і мати не може, а, відтак, виникає протиріччя між назвою правої частини балансу і сутністю визнаних у ньому об'єктів. Відомо, що моделювання балансу, засноване на капітальному рівнянні, призводить до виникнення вертикальної форми, при цьому активи і їх джерела не порівнюються між собою, а обчислюється розмір капіталу на основі вартісного виміру активів і зобов'язань. Оскільки в Україні традиційно застосовується горизонтальна форма, наша пропозиція не зводиться до переорієнтації балансу на вертикальний формат. Проте, з метою усунення протиріччя між назвою правої частини балансу і принципами поділу в ній статей, вважаємо виправданим перейменувати «Пасив» в «Капітал і пасиви (зобов'язання)», а 1 його розділ - в «Вкладений, накопичений капітал і резерви».

Сорока Марія
студентка магістратури
Мазур Наталія
д.е.н., професор
Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський, Україна

ТЕОРЕТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОДІЛУ КАПІТАЛУ НА ОСНОВНИЙ ТА ОБОРОТНИЙ

Для здійснення виробничої діяльності сільськогосподарським підприємствам потрібні основні засоби або, інакше кажучи, засоби праці. Від предметів праці вони відрізняються тим, що багаторазово беруть участь у процесі виробництва, зберігають при цьому свою натуральну форму, поступово зношуються і частинами переносять свою вартість на виготовлену продукцію або виконану роботу. Під впливом засобів праці предмети праці змінюють свої фізико-хімічні властивості перетворюючись на кінцеву готову продукцію.

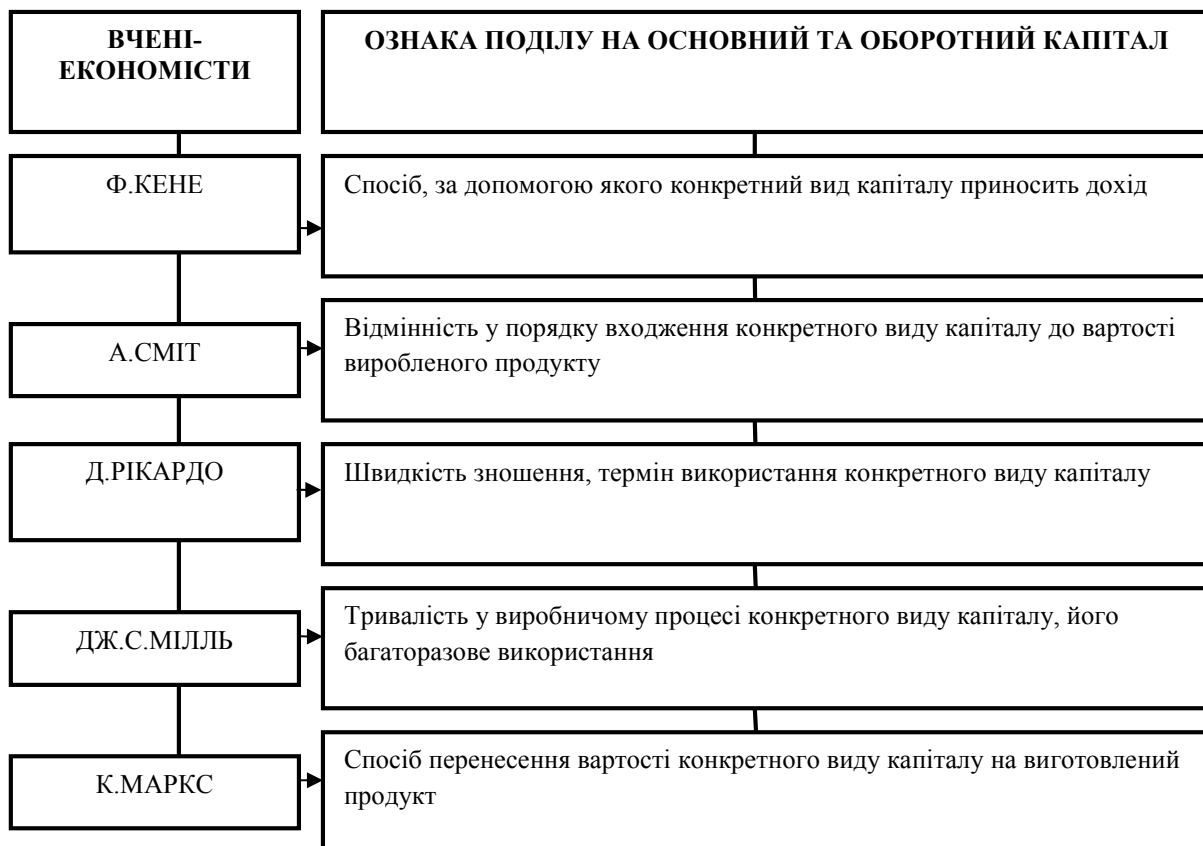
До засобів праці відносяться машини, обладнання, інструменти тощо, тобто

основні засоби підприємства.

Вагомий внесок у дослідження і розробку теоретичних і практичних аспектів бухгалтерського обліку основних засобів зробили відомі вітчизняні та зарубіжні вчені, зокрема: С.Ф. Голов, М.Т. Білуха, О.І. Коблянська, В.В. Сопко, В.Г. Швець, Б.В. Шорт, Д. Колдуелл та інші.

Досліджуючи поділ капіталу на основний та оборотний, К. Маркс вказував, що він властивий лише продуктивному капіталу та сформулював положення про те, що матеріальною основою періодичності економічних криз є масове оновлення основного капіталу, оскільки для закупівлі засобів праці потрібно авансувати капітал одразу, а переносити свою вартість на вартість продукції він буде поступово [1, с. 168]. Лише тоді, коли частина постійного капіталу закріпиться у процесі виробництва частково, в міру зносу, та почне входити у вартість товару у вигляді амортизації, цей капітал перетвориться на основний.

Вчені-економісти Ф. Кене, А. Сміт, Д. Рікардо, Дж. С. Мілль, К. Маркс виділяли різні особливі ознаки поділу капіталу на основний та оборотний (рис. 1).

Рис. 1. Особливості поділу капіталу (за тлумаченнями провідних вчених-економістів)

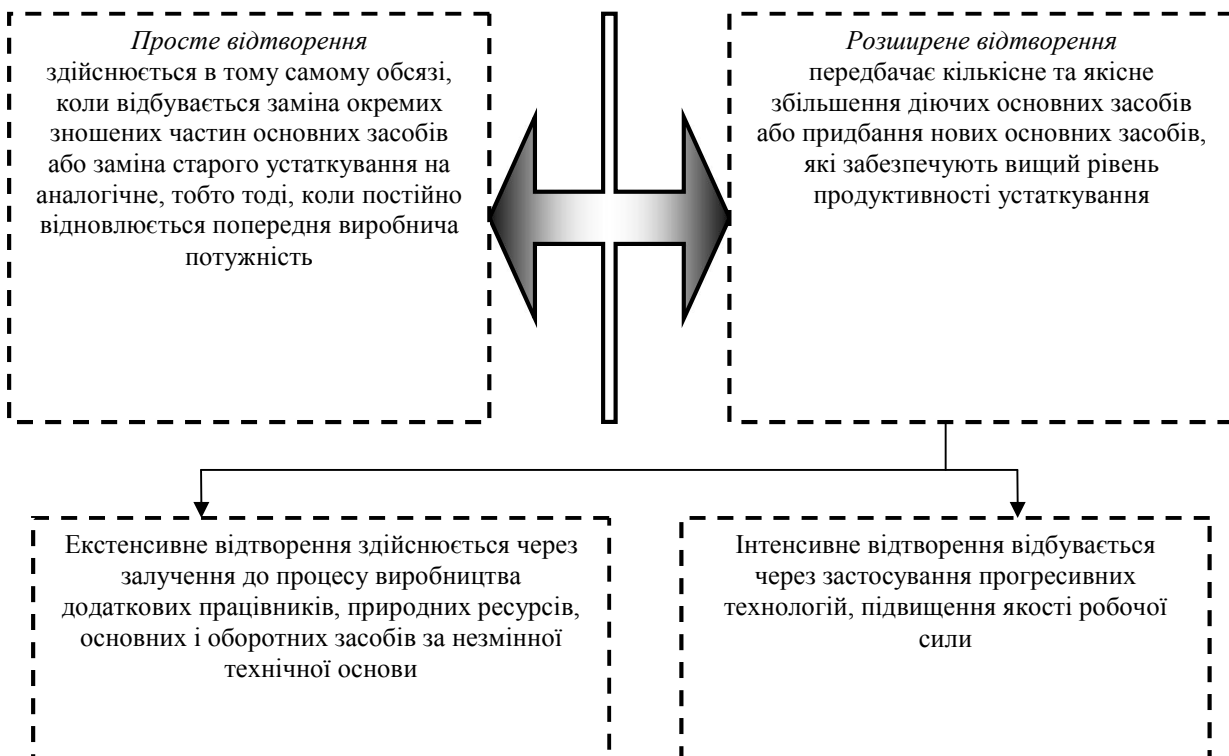
Джерело: [1, с.168]

Речовим змістом основного капіталу є засоби праці [2, с. 232], економічна сутність яких полягає у тому, що вони неодноразово приймають участь у процесі виробництва і переносять свою вартість на новостворений продукт,

відтворюючись через кілька операційних циклів. Їх аналогом у бухгалтерському обліку є основні засоби.

Відтворення основних засобів виражається в удосконаленні їх технологічної і галузевої структури, виробничого апарату, підвищенні питомої ваги їх активних елементів.

Розрізняють просте та розширене відтворення основних засобів (рис. 2). При простому відтворенні в кожному подальшому циклі відбувається створення нових чи відновлення діючих основних засобів у попередній їх кількості та якості. Джерелом фінансування заміни зношених основних засобів є нарахована сума амортизаційних відрахувань [3, с. 47].

Рис. 2. Види відтворення основних виробничих засобів

Джерело: [3, с.41]

При розширеному відтворенні кожного подальшого циклу відбувається кількісне і якісне зростання основних засобів. Джерелом фінансування розширеного відтворення є використання частини створеного додаткового продукту. Розрізняють екстенсивне та інтенсивне розширене відтворення.

Якісну характеристику діючих основних засобів відображає показник їх зносу, а динаміку відтворювальних процесів – коефіцієнти оновлення та вибуття. Порівняння показників оновлення і вибуття основних засобів дає уявлення про тип їх відтворення. Якщо показник оновлення вищий, ніж показник вибуття, то відбувається розширене відтворення основних засобів. Рівність їх свідчить про просте відтворення, коли ж вищий показник вибуття основних засобів – відбувається їх звужене відтворення.

Для України характерний інтенсивний процес нагромадження фізично застарілих основних засобів, що негативно позначається на ефективності їх використання [5, с. 473].

Список використаних джерел

1. Гуменюк А.Ф. Облік основних засобів у світлі інтеграційних процесів / А.Ф. Гуменюк // Створення інтелектуальної системи обліку для економіки України : тези доп. міжн. наук.-практ. конференції, (Тернопіль, 21–22 листопада 2007 р.) / М-во освіти і науки України [та ін.] ; відп. ред. М.С. Пушкар. – Тернопіль, 2007. – С. 168–170.
2. Гуменюк А.Ф. Розвиток теорії визнання та оцінки основних засобів в контексті інтеграції облікової системи / А.Ф. Гуменюк // Вісник Хмельницького національного університету. – № 6. – 2007. – С. 232–236.
3. Єрмакова Н. Переоцінка основних засобів: тонкощі обліку / Н. Єрмакова // Все про бухгалтерський облік. – 2011. – № 31. – С. 41–47.
4. Загородній А.Г. Бухгалтерський облік: основи теорії та практики : навч. посібник / А.Г. Загородній, Г.О. Партин. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К. : Т-во „Знання”, КОО, 2010. – 377 с.
5. Коблянська О.І. Фінансовий облік : навч. посібник / О.І. Кобилянська. – К. : Знання, 2009. – 473 с.

Тимофієва Світлана

студент магістратури

Науковий керівник: старший викладач Кубік В.Д.

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, Україна

ОБЛІК ВИПЛАТ ПРАЦІВНИКАМ: ПОРІВНЯННЯ ЗА НАЦІОНАЛЬНИМИ ТА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ

На сучасному етапі розвитку світової економіки компанії, що прагнуть виходити на світові ринки, мають будувати таку систему бухгалтерського обліку та звітності, що відповідатиме принципам і вимогам міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності, а також сучасним потребам ринкової економіки. Тому на сучасному етапі актуальним є вирішення проблеми уніфікації української системи з міжнародною системою бухгалтерського обліку та фінансової звітності в цілому. Для досягнення гармонії національних та міжнародних стандартів обліку перш за все необхідно виявити ряд протиріч та розбіжностей, що виникають між ними [1, с. 34].

Незважаючи на те, що всі національні положення бухгалтерського обліку